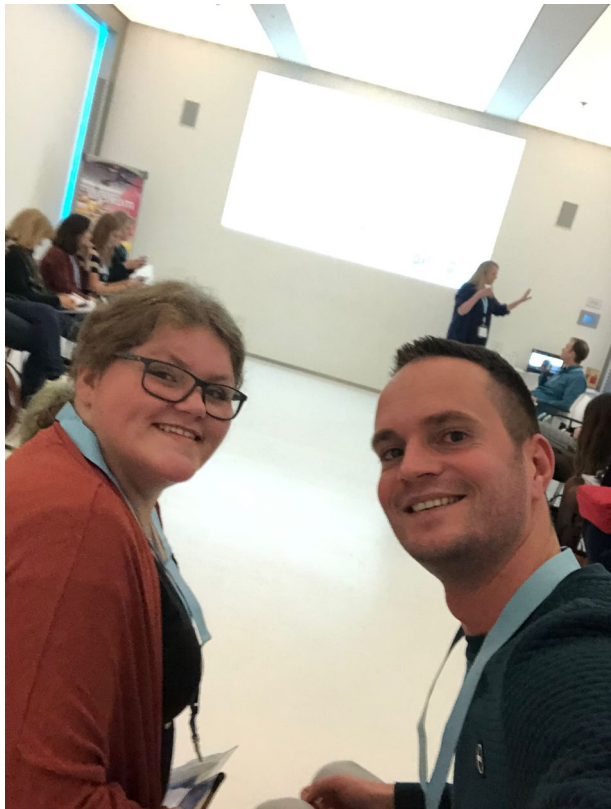

Hoe je begrijpend lezen goed kunt toetsen

Leesbegrip is complex. Omdat het veel verschillende deelvaardigheden omvat vinden basisschoolleerkrachten het lastig om begrijpend lezen goed te toetsen en (gedifferentieerd) te onderwijzen. Op het vijfde NRO-congres presenteerden Femke Scheltinga (ITTA) en Jos Keuning (Stichting Cito) 'Leesbegrip in beeld', een prototype van een digitale tool die uitkomst moet bieden.

door Jarina Woudenberg en Kevin Mol

Leesbegrip in beeld komt voort uit een driejarig praktijkgericht onderzoek, dat niet alleen door ITTA en Cito is uitgevoerd, maar waarin ook samenwerkingsstichting Kans & Kleur, Expertisecentrum Nederlands, de Radboud Universiteit en de Universiteit Twente participeerden. De aanleiding vormde de in het basisonderwijs veel gedeelde gedachte dat toetsing voor begrijpend lezen een 'black box' is: bestaande toetsen geven weinig zicht op de complexe processen die zich achter het toetsresultaat van begrijpend lezen afspelen. Bovendien is er inhoudelijk weinig tot geen samenhang tussen de huidige toetsen die deelvaardigheden meten.

Scheltinga presenteert het prototype van de digitale tool met veel enthousiasme. Een helder filmpje ondersteunt haar woorden ook visueel en maakt duidelijk hoe Leesbegrip in beeld werkt. Leerlingen (groep 5, 6 of 7) krijgen in totaal 25 korte teksten te lezen, waarbij ze

gestimuleerd worden om allereerst goed de tekst te lezen. Vervolgens worden vier soorten vragen over de teksten gesteld. Deze zijn gericht op het woordbeeld (technische leesvaardigheid), betekenis van kernwoorden (woordenschat), het verband tussen belangrijke zinnen en tekstbegrip (centrale boodschap). De leerling krijgt direct feedback op het antwoord en als de leerling de vraag niet goed maakt, krijgt hij een hint om de vraag alsnog goed te kunnen beantwoorden.

Na afloop van de toets, die ook eenvoudig op verschillende korte momenten als onderdeel van de leesles in delen kan worden afgenomen, volgt geen cijfer maar een leesleerprofiel. Deze profielen, die laten zien op welke deelvaardigheid de leerling extra ondersteuning nodig heeft, zijn vastgesteld op basis van uitkomsten van diverse deelonderzoeken die binnen het grotere onderzoek hebben plaatsgevonden.

*'Een kwaliteitsslag voor het leesonderwijs
op scholen, aldus aanwezig'*

De leerkrachten van deelnemende pilotscholen kregen specifieke begeleiding van de onderzoekers hoe ze passend leesonderwijs konden geven aan de leerlingen met verschillende

leesleerprofielen. Dit werd door de leerkrachten als erg waardevol ervaren. Een deelnemende school gaf zelfs aan dat men geen AVI-scores meer gebruikt om in gesprek te gaan met ouders, maar de uitkomsten van de profieltoets. Niet alleen is dit begrijpelijker en inzichtelijker voor de ouders, maar men kon ook beter loskomen van toetscores om écht in gesprek te gaan over wat ouders kunnen doen om hun kind thuis met lezen te helpen.

Aanvankelijk kwamen er vanuit het publiek enkele kritische vragen over 'weer een extra toetsmoment' en de keuze voor bepaalde vraagvormen, maar dit konden Scheltinga en Keuning goed wetenschappelijk onderbouwen. Verder was er vooral lof. Aanwezigen noemden het 'een kwaliteitsslag van leesonderwijs op scholen', 'een bevestiging van wat in de praktijk ervaren wordt', 'een kans om toe te passen in het voortgezet onderwijs voor vreemde talen' en 'met deze toets geven we geen les meer voor toetsresultaat'. Het lijkt er al met al op dat met Leesbegrip in beeld echt tegemoetgekomen is aan de wens vanuit basisscholen voor een snelle diagnostische toets, waarna men gefundeerd aan de slag kan met begrijpend lezen.

[« Terug naar alle reportages](#)